

език. Тези лидери споделят идеята, че основната причина ромските деца да не посещават кварталното училище се корени в това, че там се изучават неща, твърде чужди за ромския етнос и нагласите му за възприемане на света. А попадналите според тях ромски деца между свои връстници от мнозинството са подложени на ежедневен стрес, който рано или късно проявява своите лоши последици.

Третата тенденция в образованието на ромските деца се прокламира предимно от тези, чиято отправна теза беше и си остана, че от ромите освен хора на ръчния труд и занаятите, нищо друго не излиза. Тази идея все още има мнозина привърженици и те са преди всичко сред стратегите на българското образование от близкото минало. Гласни и по-често негласни техни последователи са стотиците засега български учители, които приемат да работят в тези училища не заради някаква апостолска мисия, а преди всичко за да бъдат на работа. Страхът за несигурния им утрешен ден относно работните им места ги прави твърде консервативни към промени в полза на ромските деца. Пък и не може да се очаква кой знае колко в тази насока от учител, чиято единствена мотивация е да има работа. Тяхната мотивираност би била съвсем различна, ако и собствените им деца учат в подобни училища.

Най-обезпокояващото в тази тенденция засега е, че мнозинството от родителите роми не са убедени, че децата им не трябва да учат в училища със засилено трудово обучение. Причините за това са много, но си заслужава да се споменат някои от тях:

На първо място е жестоката икономическа криза, която застрашава физическото оцеляване на значителната част от ромското население и го прави недостатъчно чувствително към образователните проблеми. За огромна част от родителите е важно децата им да посещават училище, за да не бъдат санкционирани. Те твърде слабо се интересуват от качеството на учебно-възпитателната работа в тях и дори са убедени, че колкото нивото е по-посредствено, толкова по-безпрепятствено децата могат да се отклоняват от учебния процес и да се включват към общите семейни усилия за оцеляване.

На второ място е психиката на ромските родители от гетата, значително пострадала от постоянното подценяване от отговорни институции, влиятелни личности, как-